Инсон манфаатлари – олий қадрият

АДОЛАТ

ЎЗБЕКИСТОН «АДОЛАТ» СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

ГАЗЕТА 1995 ЙИЛ 22 ФЕВРАЛДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

2006 ЙИЛ 30 ИЮНЬ, ЖУМА • СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА • № 26 (574) • www.adolat.uz • E-mail: adolat_gazeta@mail.ru

Ушбу сонда:

ДАВОНИНГ БОШИ ТАШХИС — тиббиёт — 2
ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ — 2
ҲАРБИЙ БОШҚАРУВ ТИЗИМИ — тарих — 3
ҒАЗОДА ЙИРИК ҲАРБИЙ ОПЕРАЦИЯ — хориж хабарлари — 3
БОШЛАНҒИЧ ТАЪЛИМ СИФАТИ — нуқтаи назар — 4

Н. ХАЙДАРОВ олган суратлар

Азим пойтахт кичик халқа йўлининг Халқлар дўстлиги кўчасида кўприксозлар жадал суръатлар билан иш олиб боришмоқда. Мазкур кўприкни "Ўзавтойўл" давлат акциядорлик компаниясига қарашли "Автомагистрал" ихтисослашган автомобиль йўлларини қуриш ва таъмирлаш бирлашмаси ҳамда шаҳардаги бошқа корхона, ташкилотлар ҳамкорликда бунёд этишмоқда.

Кўприк қурилаётган бу чорраҳада авваллари ҳайдовчилар ва пиёдалар учун қийинчилик ва талайгина муаммолар туғиларди. Эндиликда эни 30, баландлиги 7,5, узунлиги 350 метр бўлган кўприк қурилиши бу каби муаммоларни бартараф этади. Йўловчи ва ҳайдовчиларнинг хавфсизлиги таъминланади.

Кўприк қурилишида бўлган киши кўприксозларнинг фидокорона меҳнати ва замонавий техникаларнинг зўр шиддат билан ишлаётганини кўриб, Истиқлол шарофати билан эл-юрт, халқ фаровонлигини таъминлаш учун улкан бунёдкорлик ишлари олиб борилаётганининг гувоҳи бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОЙИШИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ЎЛИМ ЖАЗОСИ БЕКОР ҚИЛИНИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ҚАБУЛ ҚИЛИНИШИ ЛОЗИМ БЎЛГАН ҚОНУНЛАР, НОРМАТИВ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАЙЁРЛАШГА ДОИР ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 1 августда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида"ги ПФ-3641-сонли Фармони қоидаларини амалга ошириш учун зарур бўлган қонунлар ҳамда бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тайёрлаш борасидаги ишларни жадаллаштириш ва уларни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасида кўриб чиқиш учун ўз вақтида топшириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикасида ўлим жазоси бекор қилиниши муносабати билан қабул қилиниши лозим бўлган қонунлар ҳамда бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тайёрлаш бўйича 1-иловага мувофиқ ишчи гуруҳи тузилсин.

2. Ишчи гуруҳи (Б.Мустафоев):

бир ой муддатда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 1 августдаги "Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида"ги Фармони қоидаларини амалга оширишни таъминлайдиган қонунлар, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тайёрлаш жадвалини ишлаб чиқсин ва бунда 2006 йилнинг охиригача Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ғонунчилик палатасида муҳокама қилиш учун уларни босқичма-босқич тақдим этиш зарурлигини ҳисобга олсин;

ушбу бандда кўрсатилган Жадвални ишлаб чиқиш чоғида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 19 августдаги Р-2310-сонли Фармойиши билан тасдиқланган "Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 1 августдаги "Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида"ги Фармонини амалга ошириш мақсадида қабул қилиниши, ўзгартирилиши ва қўшимчалар киритилиши лозим бўлган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар рўйхати"ни асос қилиб олсин;

Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодексларига ўлим жазосини жиноий жазолар тизимидан чиқариб ташлаш билан боғлиқ ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги таклифларни тайёрлаш чоғида "умрбод қамоқ жазоси" ва "узоқ муддатга озодликдан маҳрум этиш" каби янгидан жорий этиладиган жазо турлари тушунчаси, шунингдек бундай жазо турлари учун тайинланиши назарда тутиладиган жиноятлар таркиби (моддалар рўйхати) аниқ ишлаб чиқилишига алоҳида эътибор қаратсин;

мазкур Фармойишда кўрсатилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш бўйича вазирликлар ва идораларнинг фаолияти самарали мувофиқлаштирилишини, ушбу қонун ҳужжатларининг лойиҳаларини тайёрлаш борасидаги ишга малакали мутахассислар, шунингдек мамлакатимиздаги тадқиқот ҳамда таълим муассасаларининг етакчи эксперт ва олимлари жалб этилишини таъминласин;

ушбу Фармойишда кўрсатилган қонунлар, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тайёрлаш Жадвалининг бажарилиши тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Президенти девонига ҳар чоракда маълумот бериб борсин.

3. Мазкур Фармойишнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Миллий хавфсизлик Кенгашининг Котиби М. Атаев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2006 йил 29 июнь.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармойишига ШАРҲ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 1 августда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида"ги ПФ-3641-сонли Фармони қоидаларини амалга ошириш борасида мамлакат ҳукумати, адлия, ички ишлар вазирликлари, Олий суд, Бош прокуратура ҳамда бошқа вазирликлар ҳамда идоралар, тадқиқот ва таҳлилий муассасалар томонидан каттагина ишлар олиб борилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Жиноий жазони ва суд ҳуқуқ тизимини либераллаштириш соҳасида қонунларни такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 2005 йил 19 августдаги фармойиши билан ўлим жазоси бекор қилиниши ҳамда унинг умрбод қамоқ жазоси ёки узоқ муддатга озодликдан маҳрум этиш каби жазо турига алмаштирилиши муносабати билан қабул қилиниши, ўзгартирилиши ва қўшимчалар киритилиши лозим бўлган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар рўйхати тасдиқланган. Шу билан бир қаторда янгидан жорий этиладиган жиноий жазо турлари ижро этилишини таъминлаш механизмлари пишиқтирилмоқда; янги жиноят, жиноят-процессуал қонун ҳужжатларига мувофиқ одил судловни ва ҳуқуқни қўллаш амалиётини рўёбга чиқариш учун ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларини, судьяларни тайёрлаш чора-тадбирлари ишлаб чиқилмоқда ва амалга оширилмоқда.

Мана шу ишларнинг барчасига юзлаб мутахассислар – нафақат юристлар балки иқтисодчилар, журналистлар, турли идораларнинг, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг экспертлари, олимлар, кенг жамоатчилик, жумладан маҳаллаларнинг вакиллари ҳам жалб этилган.

Ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисидаги фармон қоидаларини муҳокама этишга 238 телекўрсатув, 463 радиоэшиттириш, 270 дан кўпроқ газета ва журнал мақолалари бағишланди; 23 та илмий-амалий конференция, 148 семинар, 265 давра суҳбати ўтказилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон Республикасида ўлим жазоси бекор қилиниши муносабати билан қабул қилиниши лозим бўлган қонунлар, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тайёрлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги шу йил 29 июнда қабул қилинган Фармойишининг асосий вазифаси ўлим жазосини жиноий жазолар тизимидан чиқариб ташлаш билан боғлиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тайёрлаш борасидаги ишларни жадаллаштиришдан, уни амалга оширишнинг якунловчи босқичида ташкилий ишларни кучайтиришдан иборатдир.

(Давоми 2-бетда.)

Фермерларга мини банк

Комил САХАТОВ,
«Адолат» мухбири

Қашқадарё вилоят АТБ «Ғаллабанк»нинг Яккабоғ филиали жамоаси 1099 та мижозга хизмат кўрсатади. Шулардан 29 таси савдо, 6 таси дон маҳсулотлари корхонасидир. Шунингдек, банк мижозларининг 41 тасини кичик ва ўрта бизнес субъектлари, 491 тасини эса фермер хўжаликларини ташкил этади.

Филиалда қишлоқ хўжалиги билан шуғулланувчи тадбиркорларни молиявий қўллаб-қувватлаш учун 4 та фермер хўжалигига ВТ-150 техникаси сотиб олиш учун 11270 минг сўм, 2006 йил ғалла ҳосилига эса барча фермер хўжаликларига 1633900,0 минг сўм миқдорда имтиёзли кредитлар ажратилди. Бунинг эвазига 33 та янги иш ўринлари яратилди. Филиал ходимлари туман фермерларига ҳар томонлама замон талаби даражасида банк хизмати кўрсатиш учун чекка қишлоқларда ҳозиргача 5 та мини банк очишга эришдилар. Келгусида яна 5 та худди шундай мини банк ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Ислоҳот одимлари

«Агромир» Европа бозорига

50 хилдаги сифатли маҳсулот экспорт қилмоқда

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
«Адолат» мухбири

Бугун хорижий сармояларни ишлаб чиқаришга жалб этиш қанчалик истиқболли эканлигини Самарқанд туманидаги биргина корхона мисолида кўриш мумкин. Атиги тўрт йил муқаддам ташкил этилган «Агромир» қўшма корхонаси иқтисодий кўрсаткичлар бўйича вилоятда пешқадамлик қилмоқда.

Салкам бир миллион АҚШ доллари миқдоридаги инвестиция асосида шаклланган қўшма корхона туманда етиштирилаётган мева-сабзавотларни қайта ишлаб, қадоқлаб юз фоиз экспортга жўнатмоқда. Корхона жамоаси жорий йилда 47 минг тонна ҳосилни қайта ишлаб, 3 миллион 400 минг АҚШ доллари миқдоридаги тайёр маҳсулотни чет мамлакатларга сотишни мўлжаллаган. Бу борада Россия, Украина ва Европадаги бошқа қатор мамлакатлар савдо вакиллари билан аллақачон зарур шартномалар имзоланган.

– Мева-сабзавотни ярим хомашё ҳолида қайта ишлаб сотиш режасидан воз кечдик, – дейди корхона раҳбари Умар Ҳамроқулов. – Цехларни замонавий технологик ускуналар ва қадоқлаш линиялари билан қайта жиҳозладик. Тайёрланаётган маҳсулот сифати компьютер бошқаруви орқали назорат қилинадиган бўлди. Натижа эса ёмон бўлмади.

Дарвоқе, «Агромир»даги технология хомашёни жаҳон бозорига мос равишда қайта ишлаш ва қадоқлаш имконини бермоқда. Сиғими 400 граммгача бўлган чиройли қадоқланган идишлардаги турли консерва, мураббо ва шарбатлар ҳар қандай нозиктаъб харидорнинг эътиборини тортмай қолмайди. Россиянинг «Лаконя» фирмаси билан ўзаро ҳамкорлик натижасида керакли қопқоқ ва идишлар олиниб маҳсулот ана шундай харидоргир тус олди.

– Бир йилда 20 хилдаги экспортбоп маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштирдик, – дейди корхона лаборатория бўлими бошлиғи Муҳайё Исмоилова. – Ҳозир бу каби қадоқланган маҳсулотларни «ISO-9001» халқаро сифат сетификатига тавсия этиш устида иш олиб бораяпмиз. Шунда «Агромир»нинг жаҳон бозоридаги нуфузи янада ортиб экспорт борасидаги ортиқча расмиятчиликлар, ишончсизликларга буткул ўрин қолмайди.

Ҳа, бозор рақобати жамоани жиддий изланишларга, фойда ва харажатларни пухта ҳисоблаб боришга ундамоқда. Сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун сара ҳосил етиштириш бўйича деҳқонлар билан амалий ҳамкорлик қилинаётир. Аниқроғи, «Агромир» деҳқон ва фермер хўжаликларини Голландияда етиштирилган сифатли уруғликлар, ўғит ва кимёвий воситалар билан таъминлаб келмоқда.

Ҳозир корхонада янги мавсумнинг ҳосили пешма-пеш қабул қилиниб қайта ишланмоқда. Ўрик, гилос, олма ортилган автотранспорт воситалари қўшни туманлар хўжаликларидан ҳам тинимсиз қатнаб турибди.

Ишлаб чиқаришни маромида ташкил этиш туфайли бугун корхонада 600 киши доимий иш билан банд. Уларнинг ҳар бири ўртача 50-70 минг сўмдан маош олмоқда. Фазлиддин Мардонов, Шуҳрат Оқилов сингари мутахассислар ҳар гал янги, фойдали таклифлари билан корхона иқтисодий мавқеини мустаҳкамлашга ҳаракат қилмоқдалар. Шу боис, бугун «Агромир»нинг хорижий инвесторлар билан ҳамкорлиги, янги технологияларни қўллаш ва экспорт соҳасидаги тажрибаси Самарқанд вилоятида кенг тарғиб этилиб муваффақият билан ўзлаштирилмоқда.

Давра суҳбати

Тезкор, холис ва ҳозиржавоб

Айнан шундай тамойилларга таянган матбуотгина ҳақиқий партия нашрига айланади

«Адолат» СДП фракциясининг ташаббуси билан Қонунчилик палатасида Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кунига бағишланган «Ўзбекистон «Адолат» СДПнинг матбуот органи: муаммо ва ечимлар» мавзуида давра суҳбати бўлиб ўтди. Уни фракция раҳбари Дилором Тошмуҳамедова олиб борди.

Давра суҳбатида Қонунчилик палатаси, Тошкент шаҳар Кенгаши депутатлари, Президент ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиш академияси, Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институти, «Адолат» газетаси таҳрир ҳайъати, Республика прокуратураси, «Ижтимоий фикр» жамоатчилик маркази ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этишди.

Жамиятнинг энг илғор табақаларини бирлаштириб турган сиёсий партиялар нашрларига бошқа нашрларга қараганда кўпроқ ва фаолроқ ҳаётдаги муаммоларни, камчиликларни ёритиш, муаммолар ечими бўйича аниқ таклифларни ўртага ташлаш вазифаси юклатилган.

Айни пайтда фуқаролик жамияти асосини ташкил этадиган сиёсий партияларнинг, шу жумладан, «Адолат» СДПнинг матбуот органи фаолиятини такомиллаштириш, замон талабларига жавоб берадиган ижтимоий-сиёсий газета сифатида шакллантириш муҳим аҳамиятга эга. Давра суҳбатидан кўзланган мақсад ҳам партиянинг матбуот органи – «Адолат» ижтимоий-сиёсий газетасининг жамиятдаги ўрнини мустаҳкамлашб ижтимоий-сиёсий жараёнларда таъсир доирасини кенгайтириш билан боғлиқ масалаларни муҳокама қилишдан иборат эди.

(Давоми 2-бетда.)

Муносабат

Замонавий журналистика мезони

Давлатимиз раҳбарининг Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни муносабати билан йўллаган табриги қўлида қалам тутган ҳар бир ижодкорни ғоят руҳлантириб юборди

Абдумутал НОРБОЕВ,
журналист, «Адолат» СДП аъзоси

Президентимиз ҳар йили матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кунида биз ижодкорларни тўла самимият ва жасоратга чорловчи сўзлар билан қутлайдилар. Юртбошимиз ҳар сафар соҳамизнинг муайян қирраларини тилга олади, журналистика мезонларини таърифлайди, улкан рағбат ҳамда улуғ ва эзгу ишларга даъват этади.

Бу йил ҳам шундай бўлди. Юртбошимиз табригида журналистлар меҳнати ўз таърифини топганидан руҳланиб кетдим. «Ҳозирги кунда, – дейилди табрикномада, – халқимиз янги ҳаёт, янги жамият қуриш йўлида қандай юксак марраларга эришган бўлса, уларнинг барчасида, ҳеч шубҳасиз, заҳматкаш матбуот аҳлининг ҳам муносиб ҳиссаси борлигини шахсан мен ҳеч қачон унутмайман».

Биз бундай юксак рағбатни қадрлашимиз ва шунга жавобан халқимизни бунёдкорликка даъват этиш, одамлар қалбига йўл топиш учун ёниб ёзмоғимиз, тинмай изланишимиз ва доим ташаббус кўрсатишимиз лозим, деб ўйлайман. Бундай масъулиятли ва шарафли вазифа ижроси ҳаммага ҳам ишониб топширилавермайди.

Ана шу туйғуни чуқур идрок эта олган журналист, ўйлайманки, ижтимоий ҳаётимиз муаммоларини ҳал этишда диёримиз аҳлига мунтазам кўмаклаша олади ва бу йўлда эришилиши керак бўлган янаям юксак муваффақиятларимизга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшаверади.

Асқар ЖАЛИЛОВ,
журналист, "Адолат" СДП аъзоси

Журналистларнинг байрам табригида мамлакатимиз раҳбари "Оммавий ахборот воситаларимизнинг истиқлол йилларида босиб ўтган ривожланиш йўлига назар ташлар эканмиз, табиийки, журналистларимизнинг бугунги савияси ва даражасини бундан ўн-ўн беш йил аввалги ҳолат билан мутлақо солиштириб бўлмайди" дея таъкидладилар.

Дарҳақиқат, эски давр журналистлари кимнингдир шахсиятини ёки фаолиятини асоссиз танқид қилиш эвазига машҳурлик орттиришдан тоймаган ёинки ўз хонасида ўтириб олиб, воқеа-ҳодиса жойига бормай туриб, бошқалар берган маълумотларни чуқур суриштирмасдан мақола тарзида чоп этаверган бўлса, инсон қадри, унинг ҳуқуқи устивор бўлган ҳозирги пайтда журналист бирон муаммони ёритишдан олдин мазкур соҳага тегишли меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар, шунингдек қўлга киритилган ютуқ ва йўлга қўйилган камчиликларни чуқур ўрганади, таҳлил қилади, хулоса чиқаради.

Шу билан бирга Интернет ва юксак технологиялардан самарали фойдаланади. Яъни, холисликка эришиш учун "тангани иккинчи томони"ни ҳам ҳисобга олишига тўғри келади. Демак, журналист инсон қадри ва шаънини топташга эмас, унинг ҳуқуқини ҳимоя қилишга хизмат қилаётгани демократик жамиятнинг асосий талабларидандир.

Фаолларимиз

Партиямни яхши кўраман

...Ҳар битта аёлнинг оддийгина кундалик турмуш тарзидан қанча сир-синоат топиш, керак бўлса, катта асар яратиш мумкин. Момoжон опа ҳам катта ҳаёт йўлини босиб ўтди. Аёл, бир мунис она сифатида эришиши лозим бўлган кўпгина нарсаларга эришди. Ўзи бошиданоқ тиниб-тинчимас бу аёл бугун фарзандлар ташвишидан елкаси бироз бўшаб, қолган умрини эл-юрт, одамлар ташвиши, қолаверса, партия ишига бағишлашга астойдил киришган.

2-бетда ўқинг

Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармойишига

ШАРҲ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Бу ерда нима назарда тутилмоқда?

Биринчи. Ўлим жазоси бекор қилиниши муносабати билан тайёрланаётган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини маромига етказиш давомида турли касбларга, ижтимоий қатламларга мансуб минглаб одамлар шу хусусда билдирган кўпдан-кўп фикр-мулоҳазаларни, шунингдек ушбу масала бўйича жамоат бирлашмалари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан киритилган таклифларни умумлаштириш ва эътиборга олиш.

Иккинчи. Ушбу мавзуда ўтказилган семинарлар, конференциялар, давра суҳбатларининг натижалари ва тавсияларини умумлаштириш ҳамда улардан ўлим жазоси бекор қилиниши ва у умрбод қамоқ жазосига ёки узоқ муддатга озодликдан маҳрум этишга алмаштирилиши муносабати билан республиканинг жиноят тўғрисидаги қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш бўйича ишда фойдаланиш.

Учинчи. Чет мамлакатларнинг таниқли ҳуқуқшунослари, сиёсатчилари, журналистлари, турли халқаро ташкилотлар ва тузилмаларнинг экспертлари томонидан бу борада билдирган кўпдан-кўп фикр-мулоҳазаларни инобатга олиш.

Шундай қилиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг мазкур фармойишига мувофиқ тузилаётган ишчи гуруҳининг энг муҳим вазифаси мана шу барча материалларни умумлаштириш ва тизимлаштиришдан ҳамда уларнинг негизида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисидаги фармон қоидаларининг амалга оширилишини таъминлайдиган қонунлар ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тайёрлаш жадвалини ишлаб чиқишдан ҳамда мазкур ҳужжатларни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига тақдим этишдан иборатдир.

Фармойиш ўз вақтида қабул қилинганлиги равшан. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 1 августдаги Фармони ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисидаги масалани кун тартибига қўйган, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 19 августдаги Фармойиши ўзгартиш ва қўшимчалар киритилиши лозим бўлган қонунлар, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни белгилаб берган бўлса, Олий Мажлис ушбу масалалар бўйича тегишли қонунларни қабул қилиши учун мазкур ҳужжатлар қабул қилингандан кейин ўтган даврда кўтарилган муаммоларни, қонун ижодкорлигининг янги соҳалари ҳамда йўналишларини умумлаштириш ва ҳисобга олиш зарур.

Аҳоли, жамоатчилик, эксперт ва мутахассисларнинг фикр-мулоҳазалари кенг миқёсда инобатга олинишини назарда тутувчи фақат шундай демократик ёндашувгина Ўзбекистонда ўлим жазосини бекор қилиш билан боғлиқ қонунларни қабул қилиш борасидаги чуқур ўйланган, пухта ва изчил ишларни таъминлаши мумкин.

Тезкор, холис ва ҳозиржавоб

Айнан шундай тамойилларга таянган матбуотгина ҳақиқий партия нашрига айланади

(Давоми. Боши 1-бетда.)

> Ўзбекистонда демократик янгиланишлар жараёнини чуқурлаштириш ва фуқароларнинг эркинликларини таъминлашнинг ғоят муҳим шарти — бу оммавий ахборот воситаларини ривожлантириш учун демократик андозаларни жорий этиш бўйича аниқ ва изчил чораларни амалга оширишдир.
>
> Халқимиз оммавий ахборот воситаларидан мамлакатимиз ва хорижда содир бўлаётган воқеалар тўғрисида холис ва тезкор ахборотларни олишни, шу билан бирга, биринчи навбатда ҳокимият органлари ва бошқарув тузилмалари ҳақида танқидий фикрларни, ислоҳотлар, ҳаётдаги долзарб муаммолар хусусида ошкора, профессионал таҳлилий материалларни кутади.
>
> Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузасидан.

Дилором ТОШМУҲАМЕДОВА, «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши биринчи котиби:

— Ҳозирги глобаллашув асрида ахборотга бўлган талаб тобора ортиб бормоқда. Шундай экан, холис ва ҳаққоний ахборот тарқатиш, омманинг ахборотга бўлган талабини қондириш ҳар қачонгидан кўра долзарб аҳамият касб этади.

Мустақил давлатлар ҳамдўстлигининг айрим мамлакатларида юз берган «рангли инқилоблар» жараёнида ҳам, ўтган йили Андижон шаҳрида рўй берган мудҳиш террорчилик ҳаракатлари атрофида ҳам айрим хорижий матбуот воситаларининг нохолислик билан, ҳатто ғаразли мақсадларни кўзлаб иш юритганининг гувоҳи бўлдик.

Президентимиз ўз нутқларида: «Ахборот оламидаги устунлик кўп нарсани ҳал этадиган бугунги вазият ҳар қайси мустақил давлатдан ўз миллий манфаатларини нафақат сиёсий, иқтисодий, ҳарбий жиҳатдан, балки информацион хавфсизлик нуқтаи назардан ҳам қатъият билан ҳимоя қилишни талаб этади. Шу нуқтаи назардан қараганда, матбуотимиз фаолиятида жаҳонда ва мамлакатимизда рўй бераётган воқеа-ҳодисаларнинг моҳиятига чуқур кириб бориш, уларни теран таҳлил ва талқин қилиш, мавжуд камчилик ва муаммоларни очиб беришда ҳали-бери оқсоқлик сезилмоқда», деб мазкур масалаларга алоҳида эътибор қаратдилар.

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партиясининг матбуот органи «Адолат» ижтимоий-сиёсий газетасини ўз имкониятларимизга таяниб, имкон қадар ҳозирги замон талаблари даражасига кўтаришга ҳаракат қиляпмиз. Шу билан бирга, газетанинг янада оммабоп, ҳозиржавоб, матбуот бозорида рақобатбардош бўлиши учун ҳали олдимизда ҳал этишимиз зарур бўлган айрим муаммолар ҳам бор.

Бугунги давра суҳбатида билдириладиган фикрлар, таклифлар газетани фаолиятини юксалтиришда ижобий самара беради, деб умид қиламиз.

Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ, «Адолат» газетаси бош муҳаррири:

— Бугун юртимизда рўй бераётган демократик жараёнлар, янги парламент тизимининг шаклланиши партиялар нашрлари зиммасидаги масъулиятни янада кучайтирди. Эндиликда парламент фаолиятини ёритиш янги анъана тусини олди.

Таҳририят газетанинг мазмун-мундарижасини яхшилаш, партиявий тарғибот ва ташвиқот ишларини кучайтириш, сиёсий материаллар савиясини ошириш учун сўнгги пайтларда анча ишларни амалга оширди. Мақолалар мавзуи, географияси (ҳамма вилоятлар қамровида), жанрлар ранг-баранглиги ва муаллифлар доирасини кенгайтириш йўлларини қидирдик. Саҳифалар дизайни ва сарлавҳалар ҳамда рукнларнинг мақолалар мазмун-мундарижасига мослигига алоҳида эътибор қаратилди.

Газета «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши Ижроия Қўмитаси ва унинг Парламентдаги фракцияси билан изчил алоқада иш олиб бораётир. Унинг мунтазам чиқиши ва обуначиларга вақтида етиб бориши таъминланди.

Кези келганда шуни таъкидлаш керакки, партия ташкилотлари фаолиятига оид тадбирларни мунтазам ёритиб бориш билан бирга, газетанинг чинакам партия нашри бўлиши учун нафақат республикамизда, балки жаҳонда кечаётган воқеа-ҳодисаларга партиянинг муносабатини, турлича нуқтаи назарларни ёритиб боришга эътибор бериляпти. Партиянинг дастурий ғоялари, мафкурасини тарғиб қилишдаги янги, таъсирчан мақолалар камчилигини эътироф этиш лозим. Партия матбуоти учун энг зарур чиқишлар ана шу мавзу билан боғлиқ. Афсуски, бундай долзарб халқаро мавзудаги чиқишларни доимо изчил йўлга қўя олмаяпмиз.

Абдуғани ХОЛБЕКОВ, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси проректори:

— Аввало, мамлакатимиз аҳолиси ўртасида миллий истиқлол ғоясини кенг тарғиб этиш, дунёда ва ён-атрофимизда содир бўлаётган сиёсий жараёнларга нисбатан юртдошларимизда онгли муносабатни, фаол фуқаролик позициясини шакллантириш керак. Ёшларимизни Ватанга муҳаббат ва садоқат руҳида тарбиялашда, юртимизда амалга оширилаётган кенг кўламли янгиланиш ва ўзгаришлар моҳиятини ҳаётий мисоллар орқали очиб бериш, миллий манфаатларимизга қарши қаратилган турли информацион хуружларга нисбатан таъсирчан ва ҳужумкор тарғибот-ташвиқот ишларни ташкил этиш борасида газетанинг ролини янада кучайтириш лозим.

Айниқса, бугунги кунда жаҳонда кечаётган ижтимоий-сиёсий жараёнлар, шу жумладан, тинч мамлакатлар барқарорлигини издан чиқариш йўлида ахборот хуружи авж олаётгани юртимиз оммавий ахборот воситалари ходимларидан янада ҳушёр, огоҳ ва фаол бўлишликни талаб этади.

Файзулла МЎМИНОВ, Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти профессори:

— Аввало, айрим саволлар устида мантиқан фикрлаб кўрайлик. Партиянинг аъзолари, тарафдорларининг кўпайиши, аввало унинг дастурига, амалий ишларига боғлиқ деймиз ва бу тўғри. Лекин партия дастурини халққа ким тушунтиради, партия мақсади ва тадбирларини ким тарғиб қилади? Албатта, унинг нашри. Партия ташкилоти ўтказган тадбирда саноқли одам қатнашади. Лекин шу масалани, унинг моҳиятини партия нашрлари минглаб одамларга етказади.

Партиянинг жамиятда ўз ўрнини топиши, аҳолининг ишончини қозониши, онгига партия ғояларини чуқурроқ сингдириши, ишонтириши, ўша партияга садоқатини шакллантириш меҳнатталаб, мураккаб жараён. Тўғриси, ана шу вазифани ҳеч бир куч партиянинг матбуот органичалик уддалай олмайди.

Шу маънода «Адолат» газетаси саҳифаларида сиёсий баҳс-мунозараларни деярли учратмаймиз. Бу, асосан, журналистлар зиммасидаги иш. Қонунчилик палатасида, фракциялар йиғилишида қаттиқ баҳс-мунозаралар бўлади. Афсуски ана шу жараёнлар газетада етарлича ўз аксини топмаяпти. Шу каби жузъий камчиликлар бартараф этилса, ўйлайманки, муаммо ўз ечимини топади. Қолаверса, партиянинг эллик тўрт минг аъзоси бўла туриб, газетанинг бор-йўғи икки мингга яқин нусхада чиқиши ҳам ўйлаб кўрилиши лозим бўлган муаммо. Газетанинг ўқувчиси кўпайса, албатта партиянинг ҳам нуфузи ортиб бораверади.

Светлана ОРТИҚОВА, Ўзбекистон Республикаси Бош Прокуратураси Матбуот хизматининг раҳбари:

— Матбуот хизматида саккиз йилдан буён фаолият кўрсатаётган бўлсам, шунга гувоҳ бўлдимки, аввалари журналистлар прокуратуранинг жамиятдаги ўрнидан, мазкур соҳага оид қонунлардан етарлича хабардор эмасди. Шу боис, зарур ахборотни оммага етказишда оқсашлар бўларди. Менимча, аввало, журналистларнинг ихтисослашувига эътибор қаратиш керак. Шунда улар ўзлари ёритмоқчи бўлган соҳа бўйича ўқишли, пухта мақолалар тайёрлаш малакасини эгаллашади. Ушбу камчиликни бартараф этиш учун улар ўз билим ва малакасини мунтазам ошириб боришлари лозим.

Матбуот шундай катта куч ва масъулиятли соҳаки, унда айтилган ҳар бир сўз кимнингдир ҳаётида ҳал қилувчи аҳамият касб этиши мумкин. Суд чиқарган ҳукм бир ёки бир неча нафар инсон тақдирига алоқадор бўлса, матбуотда берилган хулоса ёки мулоҳаза минглаб инсон ҳаётида муҳим ўрин тутади. Шу сабабдан, ҳар бир шахс ёки унинг фаолиятини эътироф этиш ёки танқид қилиш учун журналистлар холисликка амал қилиб, ҳақиқат билан «дўст тутуниши» лозим.

Айнан «Адолат« газетасига тўхталадиган бўлсак, таҳририят сўнгги пайтларда Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ва унинг қуйи прокуратуралари билан яқиндан ҳамкорлик қилиб келмоқда. Журналист ва прокуратура ходимларининг биргаликдаги фаолияти натижасида бир қанча жиноий, маъмурий, фуқаролик ва хўжалик ишлари фош этилди. Бу эса, газетанинг жонланганидан далолатдир. Айни пайтда, таҳририятга фуқаролардан келиб тушадиган шикоят хатлари журналистлар томонидан янада диққат билан ўрганилса мақсадга мувофиқ бўларди.

Зуҳра БОТИРОВА, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, фракция аъзоси:

— «Адолат» газетасида сўнгги пайтларда бир мунча ижобий ўзгаришлар кузатилмоқда. Бу ўринда мен газетанинг қўлга киритган ютуқлари ҳақида эмас, бевосита баъзи бир жузъий камчиликларига тўхталишни маъқул, деб ўйлайман.

Газетада ёритилаётган материалларнинг аксариятини қуруқ маълумотларга асосланган хабарлар ташкил қилаётганига гувоҳ бўлаяпмиз. Биргина Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатасида бўлиб ўтадиган йиғилиш, давра суҳбатларини олайлик. Бу тадбирда кимлар иштирок этгани-ю, қайси мавзу кўтарилгани қайд этилади. Ваҳоланки, кўриб чиқилган мавзунинг аҳамияти, кўлами, муаммо ва ютуқлар тўғрисида ёзиш, оммага керакли фикр-мулоҳаза бериш, долзарб мавзуда уни фикрлашига туртки бериш лозим, деб ўйлайман. Қолаверса, газета саҳифаларида одамларни қийнаб келаётган муаммоларга оид мақолаларни камроқ учратамиз. Шу сабабли аҳоли ва газета ўртасидаги ўзаро жонли муносабат суст кечмоқда. Бу масалаларни ҳал этиш учун, аввало, журналистлар касб-маҳоратларини оширишлари, иложи борича халқнинг ичида юриб, реал воқеликни ҳаққоний кўрсатиб беришлари керак, деган фикрдаман.

Марат ТОШМУҲАМЕДОВ, "Ижтимоий фикр" илмий-тадқиқот институти ходими:

— Институтимиз фуқароларнинг газеталарга бўлган талабини мунтазам ўрганиб боради. Ҳозирги кунда матбуот бир неча турга бўлинмоқда: тижорат газеталари, партия газеталари, марказий идоралар газеталари ва ҳоказолар.

Тадқиқотларга қараганда, сиёсий партия нашрларини жуда камчилик мутолаа қилар экан. Бу эса газета талабга жавоб бермайди, дегани эмас.

Партия нашри раҳбари, нашрнинг молиявий ҳолатини ёки ўзига муассис бўлган партиянинг ғоя ва мақсадини тарғиботи хусусида бош қотириши лозим. Бу иккиси бир-бирига умуман мувофиқ келмайди. Агар газета ўз иқтисоди ҳақида қайғуриб фаолият юритса, партиянинг Дастур ва Низомида белгиланган вазифаларини четга суриб туришига тўғри келади. Буни институтимиз ўтказган тадқиқот натижаларидан ҳам кўрсак бўлади. Масалан, кўнгилочар газеталарни мутолаа қилувчилар орасида "Ижтимоий-сиёсий мавзудаги мақола ўқиш ниятингиз борми?" қабилидаги социологик сўров ўтказганимизда респондентларнинг атиги учдан бир қисми "Ҳа" деб жавоб берган, холос.

Давра суҳбати иштирокчилари муҳокама мавзуи бўйича ўз қарашларини, таклифларини билдиришди. Қизгин мунозара руҳида кечган суҳбатда «Адолат» СДПнинг матбуот органи «Адолат» газетасининг савиясини янада кўтариш чораларини кўзда тутувчи тавсиялар ишлаб чиқилди.

Давра суҳбатини «Адолат» мухбирлари М. АБДУШУКУРОВ, С. ЖАББОРОВА ёзиб олди

ТАФАККУР

2006 йил — Ҳомийлар ва шифокорлар йили

Давонинг боши ташхис

Шавкат ЁҚУБОВ суҳбатлашди

Мамлакатимизда юқумли касалликларнинг тарқалишининг олдини олиш ва даволаш ишлари изчил йўлга қўйилган. Хусусан, таносил касалликларини бартараф этиш бўйича олиб борилаётган илмий тадқиқотлар ўзининг самарали натижаларини бераётир. Шу йўналишда фаолият кўрсатаётган Республика Дерматология ва венерология илмий текшириш институти яқинда ўзининг 75 йиллигини нишонлайди. Институтда тери ва таносил касалликларини ўрганувчи, даволовчи 250 нафар тажрибали олимлар, малакали шифокорлар меҳнат қилишмоқда. Бу ерда захм, урогенитал инфекциялар, микробиология, жинсий йўл билан юқадиган касалликлар, псориаз, витилиго сингари касалликлар ўрганилиб, уларнинг ечимлари тиббиёт амалиётига тадбиқ этилмоқда. Айни пайтда саккиз нафар фан доктори, йигирма бир нафар фан номзоди ва қирқ нафарга яқин илмий ходимлар тадқиқот олиб боришмоқда.

Одатда тери-таносил касалликларига чалинган кишилар бу ерга туман, шаҳар ёки вилоят диспансерларининг йўлланмалари билан мурожаат қилишади. Биз институтнинг директори, тиббиёт фанлари доктори Шароф Ибрагимов билан суҳбатда бўлиб, тери-таносил касалликларини даволашнинг бугунги аҳволи билан қизиқдик.

— Мустақиллик шарофати билан мамлакатимиз соғлиқни сақлаш тизимида хусусий шифохоналар ташкил этишга кенг йўл берилди. Айрим хусусий шифохоналар томонидан бошқа муолажалар билан бирга жинсий йўл билан юқадиган касалликларни аниқлаш ва даволаш борасида хизмат кўрсатилиши ҳам эълон қилинмоқда. Мутахассис сифатида сиз бу борада қандай фикрдасиз?

— Ҳақиқатдан ҳам ҳозирги кунда хусусий шифохоналарда аҳолига дерматовенерологик хизмат кўрсатилаётганининг шоҳиди бўлмоқдамиз. Ҳамкасбларимиз салоҳияти ва хизматини камситмаган ҳолда фуқароларимиз диққатини қуйидагиларга қаратмоқчимиз. Биринчидан, жинсий алоқа орқали юқадиган касалликлар билан хасталанган беморларни хусусий шифохоналар лабораторияларида текшириш ва даволаш мумкин эмас. Чунки улар фақат ўз йўналишлари бўйича тиббий хизмат кўрсатиш лицензиясига эга. Ушбу касаллик билан хасталанган беморларга Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 660-буйруғига асосан, фақат давлат тасарруфида тиббий фаолият кўрсатаётган муассасалар хизмат кўрсатади. Тери-таносил касалликлари бўйича тўғри ташхис қўйиш учун мукаммал таҳлиллар (анализлар) ўтказилиши лозим. Бундай таҳлиллар замонавий тиббиёт ускуналари билан тўла-тўкис жиҳозланган лабораторияларда амалга ошириладики, бу имконият фақат давлат тасарруфидаги тиббий муассасаларда бор.

Иккинчидан, хусусий клиникалардаги шифокорларнинг малака тоифалари йўқ, улар ҳеч қаерда ўз мутахассисликлари бўйича малака оширмайдилар. Қолаверса, ихтисослаштирилмаган муассасадаги лабораторияларда жинсий алоқа орқали юқувчи касалликлар (Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига кўра, ҳозирги кунда бу касалликларнинг сони 30 хилдан ошган) турларининг барчасини ҳам аниқлаш имкони йўқ. Оқибатда ташхиси нотўғри қўйилгани боис, бемор муолажаларни олса ҳам, вақт ўтиб жинсий заифлик, сурункали простатит, бепуштлик, ҳомиланинг эрта тушиб қолиши, асаб тизимларининг бузилиши каби жиддий асоратларга учрайди.

Бизнинг муассаса энг замонавий жиҳозлар билан тўлиқ таъминланган ва таҳлиллар юқори сифатда ўтказилади. Беморларга профессорлар, фан номзодлари ва олий тоифали врач-лаборантлар хизмат кўрсатишади. Шифокорлар ўз билим савияларини ошириб бориш учун махсус малака ошириш институтларида ўқиб, тажрибаларини мунтазам ошириб боришади.

— Ҳозирги кунда институтда олиб борилаётган ишлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Республика Соғлиқни сақлаш вазирлигининг ташаббуси билан аср вабоси номини олган ОИТС инфекцияси ва жинсий алоқа орқали юқувчи касалликларнинг олдини олиш чора-тадбирларини такомиллаштириш мақсадида институт қошида «Дўстона хона» (аноним кабинет) фаолият кўрсатмоқда. Мурожаат қилган кишининг шахсини сир сақлаб, текшириш, агар касаллик аниқланса, зудлик билан юқори малакали тиббий ёрдам кўрсатиш асосий мақсадимиз.

Жамоамизда соҳа ривожига ўзларининг баракали ҳиссаларини қўшиб, беморларни нохуш касалликлардан халос қилиш йўлида самарали хизмат қилаётган олим ва шифокорлар талайгина. Жумладан, тиббиёт фанлари докторлари С.Орипов, А.Раҳматов, К.Йўлдошев, Э.Эшбоев, Ш.Мавлонова, шифокорлардан Л.Муҳитдинов, А.Набиев, И.Раҳимов, А.Лукьянова, З.Убайдуллаевларнинг фаолияти элга манзур бўлмоқда.

Институтимиз олимлари тери-таносил касалликларининг келиб чиқиши, уларни даволашнинг янги усул ва шаклларини излаб топиш ҳамда амалиётга татбиқ этиш борасида аниқ режалар бўйича изланишлар олиб бормоқдалар. 2000-2003 йилларда Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг иккита гранти бўйича олиб борилган ишлар муваффақиятли якунланди.

Олимларимиз илмий ишлар юзасидан 1997 йили Ирландия, 1998 ва 2002 йиллари Франция, 2000 йили Швейцария, 2004 йили Италияда, 2005 йили Англияда ўтган халқаро илмий-амалий анжуманларда маърузалар билан иштирок этишди. Қўлга киритилаётган илмий ютуқлар ҳар йили МДҲ мамлакатларида ўтадиган анжуманларда эълон қилиб келинмоқда. Булардан ташқари, институтимиз негизида Тошкент Тиббиёт Академиясини битирган ва дерматовенерология соҳаси бўйича илмий салоҳиятга эга бўлган ёшлар икки йиллик клиник ординатурани ўтайдилар.

Сафдошларимиз

Башорат опа яна фаолиятда

Тошпўлат МАТИБОЕВ, «Адолат» СДП Миробод туман Кенгаши биринчи котиби

Башорат Мирбобоевани таниганлар унинг метин иродаси, жасорати олдида бош эгадилар. Негаки, у парашютдан сакраган биринчи ўзбек қизидир.

Башорат опа темир йўллар бошқармасида телефонист бўлиб ишлаган чоғларида яширинча авиомактабга қатнаб юрди. Бироқ темир йўлларга бўлган муҳаббат охир-оқибат устун келиб, Башорат опани машинист ёрдамчиси курсисига етаклаб келди. Шу-шу паровозлар, тепловозлар унинг ҳаёт мазмунига айланди. Энг муҳими, унинг ҳаётидан қанчадан қанча меҳрибон устозлар ва миннатдор шогирдлар ўрин эгаллади.

...Иккинчи жаҳон уруши йилларида ўзбек халқи ҳақиқий ватанпарварлик ва инсонпарварлик намуналарини намойиш этди. Жумладан, ўзбекистонликлар делегацияси ғарбий фронтга 86 вагонда қишки кийим-кечак ва мева-чевалар етказди. Делегация вакиллари орасида энг яхши машинистлардан бири Башорат Мирбобоева ҳам бор эди. Фронтга етиш учун бир неча километр қолганида тўсатдан ҳаво ҳужуми бошланди ва поезд ҳаракати секинлашиб, бироздан сўнг тўхтади. Нохуш ҳодиса рўй берганини сезган Пустобоев ва Мирбобоева ўз вагонидан сакраб тушиб, паравоз томон югурдилар. Паравоз машинисти ва унинг ёрдамчиси ҳалок бўлганди. Қисқа вақт ичида вазиятни тўғри баҳолаган Башорат Мирбобоева бошқарувни ўз қўлига олди, Пустобоев эса машинист ёрдамчиси ўрнини эгаллади. Вагонлар жойидан қўзғалди. Поезд манзилга ўз вақтида етиб келди.

1951 йили «Огонёк» журналининг биринчи саҳифасида қаҳрамонимизнинг сурати чоп этилди. Сурат тагига «Башорат Мирбобоева — биринчи ўзбек машинист аёли» деб ёзилган эди. Албатта, бу катта мукофот эди. Дарвоқе, Башорат Мирбобоева собиқ тузумнинг давлат мукофотлари билан тақдирланмаган: чунки унинг ўта адолатпарварлиги, бир сўзли, чўрткесар бўлгани ўша пайтларда ҳаммага ҳам ёқавермасди. Фақатгина жонажон темир йўллар ундан меҳрини аямади: икки маротаба «Темир йўл фахрийси» нишони билан тақдирланди. Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, мазкур нишон камдан-кам ҳолларда бир кишига икки бор топширилади.

Бугун ҳам Башорат Мирбобоева руҳан тетик, қалбан ёш. У партиямиз Фаолият дастури билан танишиб чиқиб, аъзолар сафига қўшилиш истагини билдирди. Башорат опадан ибрат олган бир неча нафар ёшлар партия сафига келиб қўшилди.

Партиямни яхши кўраман

М.САПАЕВА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

> Моможон Норметова 1949 йил Урганч туман Қоровул қишлоғида туғилган. Хоразм Давлат педагогика институтининг филология факультетини тамомлаган. «Адолат» СДП Урганч туман Кенгаши котиби, туман «Матбуот тарқатувчи» масъулияти чекланган жамият раҳбари.

— Партия ишларидан чарчамаяпсизми? — сўраймиз опадан.

— Менга партиянинг аввал бошданоқ номи ва ғоялари ёқди. 1999 йили мени Кенгаш котиблигига сайлашганида зиммамга бирдан катта масъулият тушиб қолганини ҳис қилдим. Аслида сиёсий жараёнларга жуда қизиқаман. Туман кенгаши котиблигига тайинланганимда, очиғи, ишлар кўнгилдагидек эмасди. Бугунга келиб аъзоларимиз сони 300 нафардан ошди. 20 та бошланғич партия ташкилотимиз бор.

— Партиянинг жамиятдаги ўрнини мустаҳкамлаш учун моддий таъминот аҳамият касб этадими?

— Ҳа, касб этади. Менинг назаримда ҳар қандай жамиятда ҳам ҳар бир партияга ўз ғояларини амалга ошириш йўлидаги фаолияти учун зарур даражада маблағ керак бўлган. Ҳозир ҳам шундай. Партиямиз ташкилотларининг моддий таъминотини янада яхшилаш ҳақида ўйлаш керак. Бунинг учун тажриба тўплаш лозим. Бизда ҳозир шу тажриба ҳам етишмаётгандек...

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, мамлакатимизда сиёсий партияларни молиялаштирилиши катта аҳамият касб этди. Шу ўринда озгина гинамни айтиб ўтай. Матбуотда, барча оммавий ахборот воситаларида партия фаолиятига таалуқли мавзулар (ҳозирги айтган муаммолар ҳам) кўпроқ ёритилса, тарғибот-ташвиқот қилинса, фойдадан холи бўлмасди. Масалан, бошқа вилоятлардаги котибларимиз қандай иш юритишаяпти? Улар ўз иқтисодий имкониятларини ошириш борасида қандай тажриба усулларидан фойдаланаяпти ва ҳоказолар тўғрисида.

— Одамларда партиялар ҳақида тасаввур, уларга муносабат қандай деб ўйлайсиз?

— Аччиқ бўлса-да айтиш керакки, айрим одамлар ҳали-ҳануз партиялар, уларнинг дастури, вазифалари, ғоялари тўғрисида етарлича тасаввурга эга эмаслар.

Тўғри, кейинги бир-икки йил ичида партиялар фаолияти анча жонланди. Лекин улар ўртасида ҳали том маънода рақобат бор, деб бўлмайди. Рақобат йўқ жойда эса ривожланиш бўлмайди. Назаримда ҳар бир туманда юридик мақомга эга партия ташкилоти тузиш ва унинг қошида фирмалар, ишлаб чиқариш корхоналари очиш, касаначиликни ривожлантириш керак. Ана шунда партия Кенгашлари махсус ҳисоб рақамларига эга бўлишади, бошланғич ташкилотларнинг моддий таъминоти яхшиланиб, фаолияти янада жонланарди.

Энг муҳими, мен партиямни яхши кўраман. Унинг тезкор ва онгли фаолияти учун бор куч-ғайратимни сарфлайман...

Илмий-амалий анжуман

Беҳзод НОРБОЕВ,
ЎзА мухбири

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия, Тошкент давлат юридик институти ҳамда UNICEF - БМТ нинг халқаро болалар жамғармаси билан ҳамкорликда «Ижтимоий ва ҳуқуқий ҳимояга муҳтож болаларнинг ҳуқуқий ҳолати» мавзуида илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

Анжуманда Бош прокуратура, Ички ишлар, Халқ таълими, Соғлиқни сақлаш, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, Олий ва ўрта махсус таълим вазирликлари, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, "Sen yolg`iz emassan" республика жамоатчилик болалар жамғармаси ходимлари, олим ва мутахассислар ҳамда халқаро ва жамоатчилик ташкилотлари вакиллари иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ўринбосари К.Исмоилов, Халқ таълими вазири, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия раиси ўринбосари Т.Жўраев, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси раиси А.Зиё, Тошкент давлат юридик институти ректори М.Рустамбоев, ЮНИСЕФнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси раҳбари Ризо Ҳусайний ва бошқалар мамлакатимизда фарзандлар, айниқса, жисмоний имкониятлари чегараланган, шунингдек, ота-она қарамоғидан маҳрум болаларга ғамхўрлик кўрсатиш халқимизнинг азалий фазилатларидан бири эканини таъкидладилар.

Истиқлол йилларида бундай ғамхўрликнинг амалдаги ифодаси давлатимиз раҳбари Ислом Каримов юритаётган сиёсатнинг устувор йўналишларидан бири сифатида намоён бўлмоқда. Аҳолини, айниқса, ижтимоий ва ҳуқуқий жиҳатдан ҳимояга муҳтож [illegible]

Матбуот

Газеталар машҳурлиги

хусусий эълонларнинг кам ёки кўплигига қараб белгиланади

Жавоҳир ҚУДРАТОВ,
ЎзМУ магистранти

Польшада социалистик тузум барҳам топгач оммавий ахборот воситаларининг фаолияти тубдан ўзгарган, матбуот саҳифаларида хурфикрлилик барқарор. Газеталар АЗ хажмидаги қалин дафтар шаклида ранг-ли чоп этилади. [illegible]

Адади беш юз мингдан саккиз юз мингтача. Дам олиш кунлари нашрлар ҳафтанинг бошқа кунларига нисбатан камроқ чоп этилади.

"Выборча" газетасига 1989 йили Польша демократик кучлари томонидан асос солинган. Унга нишона сонидан бошлаб машҳур сиёсий арбоби Адам Михник бош муҳаррирлик қилиб келмоқда. Газета Варшавада, ҳар куни саксон саҳифада чоп этилади. Газетанинг ҳар кунги сонига турли йўналишдаги журналлар илова қилинади. Масалан, ҳафтанинг душанба кунлари "Баланд пошналар" номли аёллар журнали илова қилинса, кейинги кунлар яна бошқа йўналишдаги журналлар ўқувчилар эътиборига ҳавола этилади.

"Выборча" газетаси базасида "Агора" холдинги ташкил этилган. Бу, айни пайтда, мамлакат оммавий ахборот воситалари бизнесга ихтисослашиб бораётганидан далолатдир.

[illegible] ки улар учун зарур ахборотлар бошқа газеталарда чоп этилмайди.

Ўтган йили Польша ахборот майдонида пайдо бўлган "Факт" газетаси ўз хусусиятига кўра, кўнгилочар нашр. Шунга қармай, мазкур нашр "Выборча" ҳамда "Реч Посполита" билан жиддий рақобатга киришган. Газета немис ишбилармони Алексей Шпрингернинг концерни томонидан нашр этилади, ҳар куни 48 саҳифада чиқади.

Газетанинг бошқа нашрлардан фарқи унинг нархида, яъни "Факт" бошқа газеталардан уч-тўрт баровар арзон. Мамлакат нашрлари асосан газетани сотиш ва рекламадан даромад кўради. Реклама берувчи газетанинг йўналиши, материалларнинг мазмунига эмас, унинг ададига эътибор беради. "Факт"нинг ҳар куни саккиз юз минг нусхада чоп этилиши реклама берувчилар диққатини тортган.

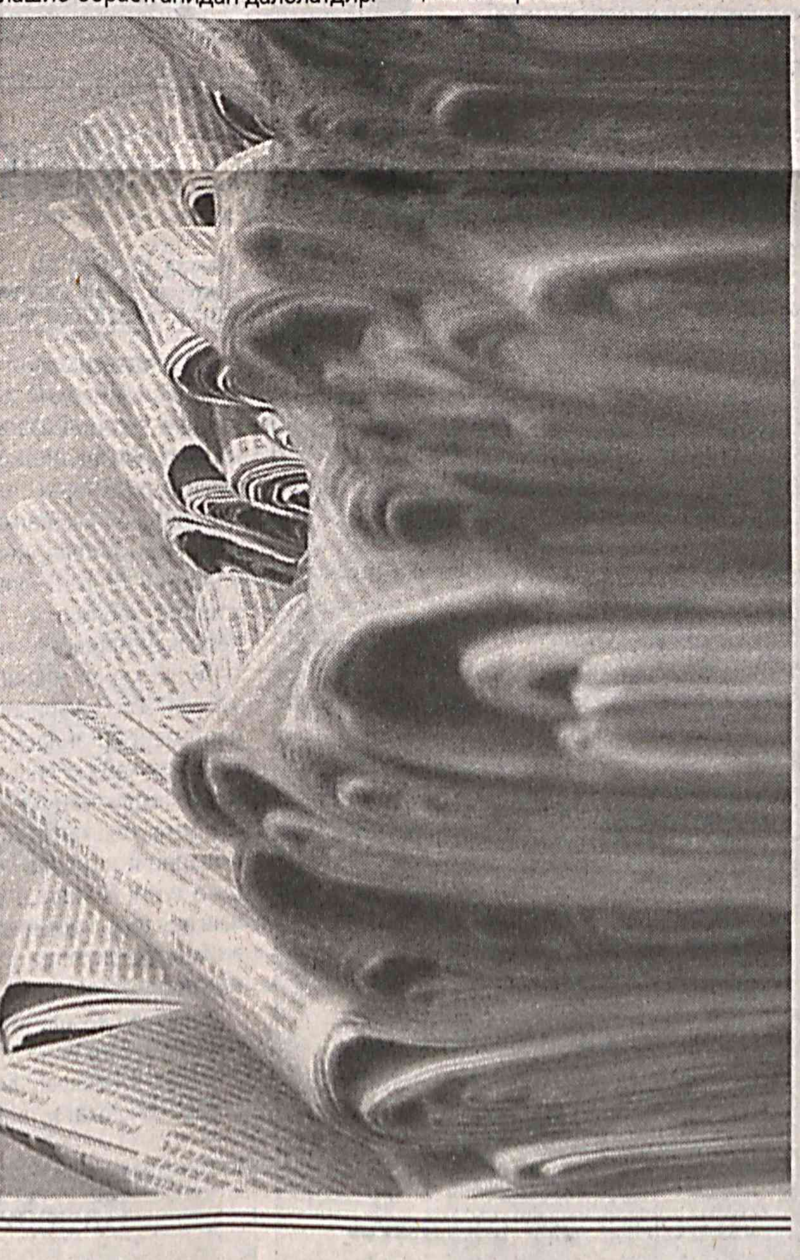

Хориж хабарлари

Ғазода йирик ҳарбий операция

Тўхтамурод МАМАТОВ

Ғазо секторида йирик ҳарбий операция амалга оширилди. CNN хабарига қараганда, ушбу операцияда 3 мингга яқин ҳарбий ва юзлаб бронетехник воситалар иштирок этган. Исроил қуролли кучлари Ғазо шаҳридаги муҳим стратегик иншоотларга ракета ҳужумларини уюштирган. Натижада учта кўприк вайрон бўлиб, йирик электростанцияга жиддий зарар етган.

Маълум бўлишича, кўприкларни портлатилишига жангарилар қўлида гаровда бўлган Исроил фуқароларини шаҳардан четга олиб чиқиб кетишга бўлган уринишлар сабаб бўлган. Бунга жавобан жангарилар Иордан дарёсининг Ғарбий ҳудудида истиқомат қилувчи яна бир исроилликни гаровга олганлиги ва ҳарбий операциялар тўхтатилмаса, у қатл этилиши ҳақида маълум қилган.

Баллистик ракеталар синаладими?

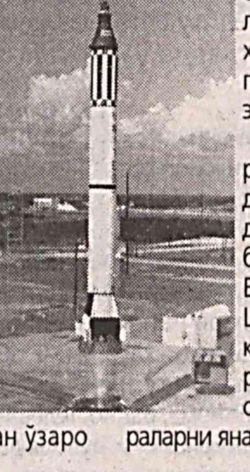

Шимолий Кореянинг "Тэпходон-2" русумли минтақалараро баллистик ракетани синовдан ўтказишга ҳозирлик кўраётгани ҳақидаги хабарлар жаҳон ҳамжамиятини ташвишига сабаб бўлмоқда. Чунки мазкур ракета синови Корея яриморолли ҳудудидан ташқари, Япония ороллари ҳамда Аляскага ҳам етиб бориши мумкин.

АҚШ давлат департаменти баёнотида расмий Пхеньян 1999 ва 2002 йилларда имзоланган ўзаро келишувларга зид ҳаракатларни амалга ошираётгани айтилади. Шимолий Корея ҳукумати ҳозирча нечта ракета парвозга шай эканини эълон қилмаяпти.

Кузатувчиларнинг фикрича, Корея яриморолидаги кескинликни фақат дипломатик йўллар билан бартараф этиш лозим. Бунда энг мақбул йўл эса Шимолий Кореянинг ракета синовини ўтказиш режасидан воз кечиши ва олти томонлама музокараларни яна қайта йўлга қўйишидир.

Маҳбуслар озод этилди

Даврон ҚАЛАНДАРОВ

Ироқ пойтахти Бағдод яқинидаги "Абу-Грейб" қамоқхонасидан 450 нафар маҳбус озодликка чиқарилди. Бу жараён Ироқ бош вазири Нурий ал-Маликий томонидан мамлакатда тинчликни таъминлаш бўйича ишлаб чиқилган дастурга мувофиқ амалга оширилди.

Мамлакат раҳбарининг миллий хавфсизлик масалалари бўйича маслаҳатчиси Муваффақ ал-Рубойининг таъкидлашича, озод этилганлар аксарияти турли тартибсизликларда қатнашгани учун ҳибсда сақланиб келинган. Шу боис ҳукумат миллий тотувликка эришиш йўлида уларни озодликка чиқаришга қарор қилган.

Айтиш ўринлики, Ироқ ҳукумати мамлакатда тинчликни таъминлаш йўлидаги дастури доирасида шу вақтгача 2700 дан зиёд маҳбусни озодликка чиқарган.

Кармине ҳибсда

Испаниянинг Ситчес шаҳрида Италия мафиясининг етакчиларидан бири қўлга олинди.

"Новости" ахборот агентлигининг хабар беришича, Италия фуқароси саналган ва тергов жараёни туфайли исми ҳозирча сир тутилаётган Р.Кармине Интерпол томонидан 2004 йил декабрь ойидан буён қидириб келинади.

Аниқланишича, "Каморе" мафияси раҳбари Паоло ди Лауро (лақаби "Чируццо-миллионер") ҳибсга олингач, Р.Кармине Неаполь шаҳар мафиясига етакчилик қилган. Унга наркотиклар савдосини амалга оширганлик ва бошқа турдаги жиноятларни содир этганлик айби қўйилмоқда.

Қонун барчага баробар

«Уддабурон тадбиркор»лар

Абдумалик АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳар С.Рахимов туман прокурори ёрдамчиси
Ойбек ДАМИНОВ,
С.Рахимов туман прокуратураси ҳузуридаги СВОЖ ва ЖДЛҚК бўлими суриштирувчиси

Бугунги кунда мамлакатимизда қонун доирасида иш юритиб кўпчиликка нафи тегаётган ишбилармонлар кўплаб топилади. Аммо, ноқонуний йўл билан мумай бойлик орттириш илинжида бўлган кимсаларнинг учраб тураётгани ачинарли ҳолдир.

Пойтахтимизнинг Шайхонтоҳур тумани Ибн Сино даҳаси 6-уй 62-хонадонда яшовчи Қосимжон Ибодуллаев ҳам шундайлардан бўлиб чиқди. У ҳеч қандай солиқ тўламасдан фаолият юритишни мақбул деб билди, шекилли, Собир Рахимов тумани Қорақамиш даҳасида яширинча компьютер клубини очиб, иш бошлади. Қарасаки, ишлар чаккимас: яхшигина маблағ чўнтакка тушаяпти. Лекин Қ. Ибодуллаев ўзини устамон деб билиб адашган экан.

Жорий йилнинг 18 апрель куни ходимларимиз томонидан ўтказилган текширув жараёнида у ҳеч қандай ҳужжатларсиз иш олиб бораётгани аниқланди. Шунга кўра, 11 та монитор, 9 та процессор, 11 та клавиатура, 1 та принтер ва бошқа шу каби жами 2 миллион 549 минг 500 сўмлик компьютер жиҳозлари олиб қўйилди. Қонунбузарга нисбатан маъмурий жазо чораси қўлланилди.

Туманнинг Қорақамиш 1\3 даҳасидаги «Тўйчи ота» чойхонаси ҳудудида ўтказилган текширувда яна бир ҳуқуқбузарликка чек қўйилди. Клуб «хўжайинлари» Анвар Жалилов ва Абдумажид Содиқов бир қанча муддат 1 миллион 785 минг 500 сўмлик компьютер ускуналарини ўрнатиб, хизмат кўрсатиб келишган. Ваҳоланки, улар қонуний тарзда руйхатдан ўтишни «унутишган». «Уддабурон тадбиркор»лар бу хатти-ҳаракатлари билан Жиноят кодексининг 188- ва 190-моддаларининг тегишли бандларида кўрсатилган қонунбузарликни содир этишган.

... Қилмиш — қидирмиш. Тилга олинган икки ҳолатда ҳам қонунбузарлар тегишли жазоларини олишди. Текширув давомида олиб қўйилган компьютер жиҳозлари тумандаги 15-, 28-, 46-, 133-, 233- ҳамда 36-ёрдамчи мактабларга фойдаланиш учун берилди.

Шудгорлаш бошланди

Д. ЭСОНОВА, ЎзА мухбири

Сирдарё вилоятининг Мирзаобод туманидаги "Абдумухтор ота" фермер хўжалиги бу йил қабул пунктларига 59 тонна сара дон топширди. Ҳар гектар ердан ўртача 40 центнердан ҳосил олинди. Ғалла топшириш бўйича шартнома мажбуриятини ортиғи билан уддалаган фермер хўжалиги аъзолари шудгорлаш ишларини жадал олиб бормоқда.

Мазкур ҳудуддаги "Сахаддин бобо" фермер хўжалиги даласида ҳам ҳосилдан бўшаган ерлар сифатли шудгорланяпти.

— Экин майдонлари саратонда шудгорланса, турли зараркунанда ҳашаротлар нобуд бўлади, тупроқ унумдорлиги ортади, — дейди хўжалик раҳбари, тажрибали деҳқон Муҳаммад Сахаддинов. — Бу тадбирнинг ўз вақтида амалга оширилиши кузги экиш ишларининг тез ва соз бажарилишига имкон беради.

Солиқ хабарлари

Кўза кунида синади

Комил САХАТОВ,
«Адолат» мухбири

Муборак туманидаги Қарлиқ қишлоғида жойлашган, фуқаро Завқиддин Рўзиев жавобгарлигидаги савдо дўкони сотувчилари давлат солиқ инспекцияси ходимларини нохуш кутиб олдилар. Бу бежизга эмас экан. Пештахталар кўздан кечирилганда «Экстра», «Пшеничний» каби 90500 сўмлик спиртли ичимликлар ҳамда 18400 сўмлик чет элда ишлаб чиқарилган бошқа товарлар ноқонуний равишда сотилаётганлиги аниқланди. Шу ернинг ўзида ҳужжатлар холислар иштирокида расмийлаштирилиб, ДСИнинг маъмурий амалиётни ташкил этиш ва назорат қилиш шўъбасига қонуний кўриб чиқиш учун ўтказилди.

Яширин цех фош этилди

Нишон туман давлат солиқ инспекцияси ходимларининг жойларда тезкор ва ҳушёрлик билан олиб борган кузатувлари самарасиз кетмаяпти. Яқинда ўтказилган текширишларда чекка қишлоқларда бешта яширин цех фаолият юритиб келаётгани фош этилди. Бу цехларнинг биттасида ноқонуний равишда сифатсиз ўсимлик ёғи, учтасида эса озиқ-овқат ва яна биттасида ноозиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариб келинган.

Туман соликчилари ўз вақтида улар фаолиятига чек қўйиш билан юзлаб харидорларнинг соғлиги учун хавфли бўлган сифатсиз маҳсулотлардан ҳам асраб қолишди.

Сўраган эдингиз

Паспорт учун жавобгарлик

Эҳтиётсизлик оқибатида паспортимни йўқотиб қўйдим. Шу юзасидан туман ИИБга мурожаат қилсам, у ердаги ходимлар менга паспортимни йўқотганлигим учун жарима тўлашим кераклиги ҳақида айтишди. Бу чиндан ҳам ҳуқуқбузарлик ҳисобланадими?

А.Абдиқодиров,
Тошкент вилояти

Саломат НИЁЗОВА,
ТДЮИ ўқитувчиси

Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 223-моддасида паспорт тизими қоидаларини бузганлик учун жавобгарлик белгиланган. Унга мувофиқ, бепарволик оқибатида паспортнинг йўқолиши энг кам иш ҳақининг бир бараваридан уч бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади. Шунингдек, фуқаролар бошқаларга тегишли паспортлардан ғаразли мақсадларда фойдаланса, энг кам иш ҳақининг беш бароваридан ўн бароваригача миқдорда жарима тўлашади.

Паспортсиз ёки ҳақиқий бўлмаган паспорт билан, худди шунингдек, вақтинча ёки доимий рўйхатдан ўтмаган фуқароларни ишга қабул қилиш, фуқаролардан паспортларни қонунга хилоф равишда олиб қўйиш, гаровга олиш мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг беш бараваридан ўн беш бараваригача миқдорда жарима солинишига сабаб бўлади.

Судга мурожаат этинг

Мен икки хонали уй сотиб олган эдим. Аммо уйни сотган киши, мана уч ой бўлаяптики, ҳануз ушбу квартирада рўйхатда турибди. Бундай ҳолда мен нима қилсам бўлади?

Б.ЧОРИЕВ, Сурхондарё вилояти

Бундай ҳолатда, сиз квартиранинг собиқ эгаси ва унинг оила аъзолари бу турар-жойни бўшатиб қўйгандан сўнг уларни турар-жойдан фойдаланиш ҳуқуқини йўқотган, деб топиш тўғрисидаги даъво аризаси билан судга мурожаат этишингиз лозим. Бу борадаги талаблар суднинг қонуний кучга кирган ҳал қилув қарори билан қаноатлантирилиши уй (квартира)ни ўзга шахсга сотган турар-жойнинг собиқ эгаси ва унинг оила аъзоларини турар-жой рўйхатидан ўчириш учун асос бўлади.

Сиз бу борада ўзингиз яшаб турган туман фуқаролик судига мурожаат этасиз.

ТАФАККУР

Тарих

Ҳарбий бошқарув тизими

Хива хонлигининг мустаҳкам таянчи бўлган

Ҳаким АЗИМОВ,
тарих фанлари номзоди

Халқимизнинг бой тарихи ва маданиятини ўрганиш, унинг теран илдизларига атрофлича назар ташлаш ҳозирги мустақил давлатчилигимиз ҳаётида муҳим аҳамият касб этади. Президентимиз таъкидлаганларидек: «Мустақилликка эришганимиздан кейин халқимизнинг ўз юрти, тили, маданияти, қадриятлари тарихини билишга, ўзлигини англашга қизиқиши ортиб бормоқда. Бу — табиий ҳол. Одамзот борки, авлод-аждоди кимлигини, насл-насабини, ўзи туғилиб вояга етган қишлоқ, шаҳар, хулласки, Ватанининг тарихини билишни истайди».

Шу маънода биз қуйида Хива хонлиги тарихига доир кузатишларимизни баён этишни лозим топдик.

Маълумки, Хива хонлиги Амударёнинг қуйи оқимида, қадим Хоразм воҳасида XVI аср бошларида юзага келган. XVII асрнинг бошларидан мустақил давлат сифатида фаолият юритган Хива хонлигига 1920 йилга келиб большевиклар томонидан барҳам берилади.

Хива хонлиги ўзининг нуфузига кўра, ҳаётнинг барча соҳаларида, хусусан, ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, маданий жараёнларда муҳим ўрин тутган. Хонликнинг, айниқса, ўзбек давлатчилиги тарихида тутган ўрни беқиёсдир. Буни XV-XVII асрлардаги Хива хонлигида давлат бошқаруви тизимини ўрганиш жараёнида кузатиш мумкин.

Хонликда олий бош қўмондон хон ҳисобланган. Хондан кейинги ўринда турган иноқ ҳарбий-маъмурий амалдорларга етакчилик қилган. Навбатдаги ҳарбий мансабдор амир ул-умаро, яъни қўшинлар бошлиғи — саркарда, деб аталган. Хивада миршаблар, қамоқхоналар, шунингдек, хонни қўриқлаш вазифаси ясовулбоши қўлида бўлган. Хонликда мингбоши, юзбоши каби ҳарбий бўлинмалар бошлиқлари, шиғовул (айғоқчи), қутвол (қалъа бошлиғи), тўғбеги ва бошқа ҳарбий мансабдорлар ҳам хизмат қилган.

Шу билан бирга, давлатнинг ҳарбий тузилиши ҳам ўзига хос эди. Қўшин, асосан, айрим вассал уруғларнинг лашкарларидан иборат бўлиб, фақат XIX асрга келиб хонликнинг қуролли кучлари марказлашган давлат аппаратининг таркибий қисмига кирган. Бу даврда хонликда жами 2 минг кишилик мунтазам қўшин бўлиб, отлиқ ва пиёда навкарлардан ташкил топган.

Ҳукмдор доиралар хоннинг қўшинини ўзларининг мустаҳкам таянчи деб билганлар. Хон навкарларига Хива шаҳри атрофидан ер-сув берилган. Уларга ҳам амалдорлар сингари доим маош тўлаб турилган. Қўшин зобитлари эса катта ер эгалари орасидан танлаб олинган.

Кўчманчилардан чиққан навкарлар (туркманлар, қорақалпоқлар ва қисман ҳали ўтроқ бўлмаган ўзбеклар) қўшиннинг асосий қисмини ташкил этган. Улар хоннинг марказлаштириш ва ягона ҳокимиятга интилиш йўлидаги ҳаракатини қўллаб-қувватламасди. Аммо, навкарларнинг бу қисми ўзининг чидамлилиги билан ажралиб турар, қийинчиликларга кўниккан эди. Хизмат кўрсатган ҳарбийлар, амалдорлар пул, ер-сув, мол ёки қимматбаҳо буюмлар билан тақдирланган. Хон сулоласининг вакиллари юқори мартабали амалдорлар мукофот тариқасида олтин ва қимматбаҳо тошлар қадалган камар билан мукофотланган.

Ҳарбий ҳаракатлар вақтида ярадор бўлган жангчиларга зарур миқдорда пул берилган. Жангда ҳалок бўлган навкарнинг бева қолган хотинига бир йўла нафақа, баъзан пул ўрнига бир қул берилган. Бундан ташқари, навкар қўлга туширган ўлжасининг бешдан бирини хонга бериши керак бўлган. Хон қўшинга бевосита ўзи ёки амир ул-умаро орқали фармон берган.

Ясовулбошининг вазифаси хон фармонига кўра навкарларни жангга бошлаб боришдан иборат бўлган. Хон ҳузуридаги расмий қабул маросимларида уларнинг доимий ўрни бўлмаса-да, тор доирадаги кенгашда меҳтар, қушбеги ва девонбоши билан бирга қатнашган.

Ясовулбошилардан кейин келадиган мингбошилар тузуккина инъомлар олишган. Юзбошилар рўйхатида сарангларни ҳам учратамиз. Улар қалъа атрофида мудофаа истеҳкомлари қуришга жавобгар бўлган амалдорлардир.

Гарчи Хива хонлигида қўшин бош штаби бўлмаган эса-да, вазифасига кўра штаб бошлиғига ўхшаш нақиб мансаби бўлган. Нақиблар хоннинг энг яқин маслаҳатчиларидан бўлиб, сафарларда ҳамроҳлик қилган. Расмий қабул маросимларида эса хоннинг сўл томонида ўтирган.

Хива хонлигида давлат тили ўзбек тили бўлиб, Бухоро ва Қўқон давлатларидан фарқли равишда, бу ерда икки тиллилик устун эмас эди. Барча фармонлар, давлат ишлари, ҳужжатлар ўзбек тилида ёзиларди.

Нуқтаи назар

Бошланғич таълим сифати

ўқувчининг касб танлашида, камолотга етишишида муҳим омил бўлади

Нодира ҲАСАНХОНОВА,
Тошкент киновидео техника касб-ҳунар коллежи ўқитувчиси

Ўрта ва олий таълим сифатини янада яхшилашга қаратилган тадбирларга таълим ривожини тўлдирувчи омилдир. Зеро, олий таълимнинг юқори сифатли бўлиши — келгусида бошланғич таълим даражасининг янада яхшиланишини иқтисодий тараққиётга хизмат қилишини таъминлайди ҳамда таълим билан амалиётнинг жамият эҳтиёжларига мувофиқлигини вужудга келтиради. Бу нуқтаи назарлар мамлакатимизнинг «Таълим тўғрисида»ги Қонуни ва «Кадрлар тайёрлаш миллий Дастури» ҳамда соҳага тааллуқли қатор муҳим ҳужжатларда ўз аксини топган.

Пойтахтимизнинг Юнусобод туманидаги 30-сонли "Нилуфар" мактабгача таълим муассаси экология йўналишига ихтисослаштирилган. Айни пайтда ушбу муассасада 15 та педагог ходимлар 110 нафар болажонларга меҳр ва тарбия бериб келмоқдалар. Боғчада "Ҳомийлар ва шифокорлар йили" муносабати билан "Ўзэкспомарказ" томонидан ҳомийлик ишлари амалга оширилиб, у ерга ҳомий томонидан жажжиларнинг соғломлаштириш мақсадида физеотерапия хонаси ташкил қилинди. Бу ерда болаларни тарбиялаш билан биргаликда уларни вақти-вақти билан тиббий кўрик ва муолажаларни ўтказишда боғча шифокори М.Назарова ва М.Худойназаровалар тинимсиз иш олиб боришмоқда.

Н. ХАЙДАРОВ олган суратлар

Таълим сифатини яхшиланишига — авваламбор, ёш кадрларни қатор касбларни етарлича билиши, билганда ҳам уларнинг ўзига хос қийинчиликларини ҳис эта олиши каби мезонлар қирраларидан қараш керак, чамамда. Экспертларнинг касб танлаш бўйича олиб борган сўровномалари натижаларининг кўрсатишича, ёшларнинг 5 фоизи касбни мактаб тавсиясига биноан, 30 фоизи ўртоқларининг маслаҳатига кўра, 15 фоизи рўзнома, радио, телевидене орқали берилган эшиттириш, кўрсатув ҳамда эълонларга кўра, 15 фоизи қўни-қўшни, таниш-билишларининг маслаҳатларига мувофиқ, қолганлари ота-оналари тавсияси бўйича танлашган ва йўналишига қараб, у ёки бу ўқув юртларига киришган. «Сиз нима учун бу касбни танладингиз?» деган саволга 45 фоиз ёшлар «бу ҳақда ҳали ўйлаб кўрганим йўқ» — деб жавоб берганлар.

Ҳозир ёшларни касбга йўналтириш масалалари билан асосан давлат, жамоат, ёшлар ташкилотлари шуғулланишмоқда. Бундан ташқари корхона (фирма)лар, тадбиркорлар ҳам яқиндан ёрдам беришаётгани бор гап.

Бозор муносабатларига ўтиш жараёнлари ёшларнинг касб танлашларига эътиборни янада кўпроқ қаратишни тақоза қилаяпти. Чунки, айнан бозор талаби охир-оқибат у ёки бу касбни танлашга ундайди. Шу боис, уларни касбга йўналтиришда ҳар бирига алоҳида ёндашиш талаб этилади. Зеро, ҳар бир шахс ўз иродаси, тиришқоқлиги, ташаббускорлиги, топширилган ишни масъулият билан бажариши ва бошқа хислатлари билан фарқ қилади. Масалан, уларнинг индивидуал ўзига хос хусусиятлари, айниқса, ахборот қабул қилиш қобилиятларида ёрқин намоён бўлади.

Психологлар одамларни интроверт ва экстроверт гуруҳларига бўлишади. Экстроверт гуруҳидаги ёшлар кўпроқ фаол ғайратчанлик талаб қиладиган ва ҳамкорликда бажариладиган ишларни ёқтиришади. Интроверт гуруҳидаги ёшлар эса индивидуал тарзда бажариладиган ва чуқур мулоҳаза талаб қилинадиган ишларга мойилроқ бўлишади. Бундан келиб чиқадики, ёшларни касб танлашида ота-оналар, ўқитувчи-устозлар даставвал уларни мазкур гуруҳларнинг қайси бирига мансублигини ҳисобга олишлари мақсадга мувофиқ. Чунки, ҳар бир ёш (йигит-қиз) эгаллаган касб унинг ўз хислатига тўғри келмаса, келгусида ишидан кўнгли тўлмайди ва мутахассислигидан вақт ўтиши билан секин-аста кўнгли совиб боради.

Кўпчилик ҳолларда ёшларнинг касбни тўғри танламаслиги — гарчанд улар дастлабки пайтларда ўқишга қизиқиш билан қарашгандек бўлишса-да, кейинчалик бу ҳол аста-секин сўниб боради. Чунончи, ёшлар ўртасида ўтказилган савол-жавоб натижаларидан маълум бўлдики, биринчи йили ўқиётган талабаларнинг 15, иккинчи йили ўқиётганларнинг 10 фоизигина ўзлари танлаган касбларидан мамнунлигини айтишди, холос. Шу нуқтаи назардан ҳам бошланғич касб таянчини берувчи касб-ҳунар коллежларида биринчи курсдан бошлабоқ «Мутахассисликка кириш» фани ўқитилади. Бу орқали талабалар касб тўғрисида секин-аста тушунча олиб боришади. Ўқиш ва уқиб олиш даражаси эса кейинчалик уларда танланган касбнинг шаклланишига ёрдам беради.

Хотира

Устоз боғи

Турсун МАҲМАДАЛИЕВ,
«Адолат» мухбири

Ҳаёт боғ бўлса, инсон унинг боғбонидир. Боғбоннинг заҳматли меҳнати туфайли ёш ниҳоллар бўй кўрсатиб кўзни қувонтиради. Устоз муаллим Собиржон Сатторов ҳам ёш авлоднинг чинакам ғамхўри, уста боғбони эди. У киши ўстирган, парваришлаган боғнинг бугун сархил, ширин-шакар мевалари кўп.

Фидойилик инсон умрининг безаги, деб бекорга айтишмаган. Болалигида зиёли оилада тарбия топган Собиржон 1955 йили ўрта мактабни битиргач, Тошкентдаги Тиббиёт институтида таҳсил олди. 1963 йили уни Термиз шаҳар билим юртига директор этиб тайинлашганида энди ташкил этилган даргоҳни оёққа турғазиш осон бўлмади. Собиржон Сатторовнинг саъй-ҳаракатлари билан қисқа муддатда билим юртининг янги ўқув бинолари, ётоқхона, ошхона, клуб, спорт майдончалари барпо этилди, атрофлари ободонлаштирилди. Билим юртининг ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари Раҳматилло Норов ўша кунларни хотирлаб, шундай дейди:

— Эшик очиб хонамга кирганимда дастлаб устозимнинг суратига кўзим тушади. Билим юртида ишлаб юрган кезларимда у кишидан олган сабоқларим кўз олдимдан ўтаверади.

Дарвоқе, Термиз тиббиёт билим юрти ўша пайтдаёқ республикамиздаги обрўли илм даргоҳларидан бирига айланди. Бу ерда малакали мутахассислар тайёрлашни йўлга қўйишда Самарқанд, Тошкент, Андижон тиббиёт институтларидан етук мутахассислар жалб қилинди. Москва, Ленинград, Киев, Харков шаҳарларидаги йирик илмий марказларда ходимлар малакаси оширилди. Буларнинг барига Собиржон Сатторов бош-қош бўлди. Бундан ташқари, у илмий изланишни ҳам тўхтатиб қўймади. 1975 йили «Чақалоқларда ўткир зотилжам касаллигида қондаги ёғлар ва оқсиллар алмашинувининг асосий кўрсаткичлари» мавзусида номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди.

Собиржон Сатторов илмий-педагогик фаолияти давомида тиббиёт билим юртида йигирма мингга яқин ўрта тиббиёт ходимига оқ йўл тилаб, ҳаётга кузатган муътабар устозлардан эди. Бу ҳақда билим юртининг жисмоний тарбия ўқитувчиси Носир Нишонов, физика фани ўқитувчиси Болта Абдусаматов, фармакология фани ўқитувчиси Очилди Ҳамзаевлар қониқиш билан ҳикоя қилишади.

Собиржон Сатторов умр йўлдоши Гулчеҳра опа билан беш фарзандни тарбиялаб вояга етказишди. Ҳозирги кунда бу хонадонда униб-ўсган фарзандларнинг барчаси олий маълумотли. Устоз муаллимнинг икки фарзанди тадбиркор, катта қизи Дилдора невропотолог, Шавкат Ўрта Осиё педиатерапия институтини битириб, мана 12 йилдирки Термиз тиббиёт коллежида ўқитувчилик қилиб келмоқда.

Бугунги кунда фидойи устоз бошлаган ишлар изчил давом эттирилмоқда.

— Бугун коллежимизда таҳсил олаётган 2921 нафар талаба у яратган боғда сайр этиб, кўркам, замонавий биноларда сабоқ олиб, устозни эслаб келишаётир, — дейди тиббиёт коллежи директори Чори Бўтаев. — Дарахт қанчалар сершох, барги қалин бўлса, сояси шу қадар кенг бўлади. Собиржон акани ана шундай серсоя, сервиқор чинор дарахтига ўхшатгим келади.

Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Сурхондарё вилоят ўрта махсус касб-ҳунар таълими ҳудудий бошқармаси
ДЕНОВ ҚУРИЛИШ ВА УЙ-ЖОЙ КОММУНАЛ ХЎЖАЛИГИ КАСБ-ҲУНАР КОЛЛЕЖИ

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ!

Коллежда қуйидаги ихтисосликлар бўйича таълим берилади:
1. Умумқурилиш ишлари (ғишт терувчи, бетончи-арматурачи, пўлат ва темирбетон конструкцияларини ўрнатиш устаси, электрогазпайвандчи).
2. Тикувчилик, ишлаб чиқариш (кенг ассортиментдаги кийимлар бўйича иш устаси, бичувчи, андозачи.)
3. Бухгалтерия (бухгалтер-аудитор, бухгалтер-иқтисодчи).
4. Мураббий-ўқитувчилик (миллий спорт турлари, олимпия спорт турлари, техник ва амалий спорт турлари бўйича).
5. Автомобилларга техник хизмат кўрсатиш (автомобилларга техник хизмат кўрсатиш бўйича чилангар, автомобиллар электр жиҳозларини таъмирлаш бўйича электрик, «Б» ва «С» тоифали ҳайдовчи).
6. Турар-жой ва жамоат биноларини давлат рўйхатидан ўтказиш ва фойдаланиш (кўчмас мулк кадастри бўйича инспектор, бино ва иншоотлардан фойдаланиш бўйича техник).
7. Қурилиш-пардозлаш ишлари (қурилиш бўёқчиси, сувоқчи, кошинкор мозаикачи, мармарчи, силлиқловчи).
8. Дурадгорлик ва паркет ишлари (дурадгор, ойна солувчи, паркетчи).
9. Газ таъминоти тизими жиҳозларини ўрнатиш ва таъмирлаш (газ таъминоти тизими бўйича монтажчи, газ таъминоти тизими жиҳозларини таъмирловчи чилангар, электргазпайвандчи).

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади:
1. Коллеж директори номига ариза.
2. Маълумоти тўғрисидаги ҳужжатнинг асл нусхаси.
3. 086-У шаклидаги тиббий маълумотнома.
4. 3х4 ҳажмидаги 4 дона фотосурат.
5. Яшаш жойидан маълумотнома.
6. Паспорт ёки туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома.

Манзил: Денов шаҳри, А.Ниёзов кўчаси, 20-уй.

Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Сурхондарё вилоят ўрта махсус касб-ҳунар таълими ҳудудий бошқармаси
САРИОСИЁ ИҚТИСОДИЁТ КОЛЛЕЖИ

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ!

Коллеж иқтисодий йўналишдаги ўқув юрти бўлиб, унда қуйидаги ихтисосликлар бўйича таълим берилади:
1. Бухгалтерия ҳисоби ва аудит.
2. Банк иши.
3. Молия.
4. Солиққа тортиш.
5. ЭҲМ ва компьютер мутахассислиги.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади:
1. Коллеж директори номига ариза.
2. 9-синфни тамомлагани тўғрисидаги шаҳодатнома (асл нусхаси).
3. 086-У шаклидаги тиббий маълумотнома.
4. 3х4 ҳажмидаги 6 дона фотосурат.
5. Яшаш жойидан маълумотнома.
6. Туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома.
7. Ташхис марказидан берилган тавсифнома.
Ўқиш муддати — 3 йил.

Манзил: Сариосиё тумани, Й. Охунбобоев номли ширкат хўжалиги, «Янги ҳаёт» маҳалласи.

Қилмиш — қидирмиш

Ният эзгу бўлмаса

Мақсуд ҒУЛОМОВ,
Бектемир туман прокуратураси ҳузуридаги СВОЖ ва ЖДЛҚК бўлими катта суриштирувчиси

Президентимизнинг шу йил қабул қилган «Молия-иқтисодий, солиқ соҳасидаги жиноятларга, жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга қарши курашишни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорида солиқ, валютага оид жиноятлар ва ҳуқуқ бузилишларини ўз вақтида аниқлаш, уларнинг олдини олиш ва бартараф этиш, жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бажарилишини назорат қилиш Департамент органлари зиммасига юклатилган. Юқорида қайд қилинган жиноятларнинг ижтимоий хавфлилиги тизимдаги барча тезкор-тергов, банк, бошқарув ва назорат қилувчи тузилмаларнинг иқтисодий ва молиявий соҳалардаги ҳуқуқ бузилишларини ўз вақтида аниқлаш ва зарарсизлантириш бўйича комплекс ва аниқ мувофиқлаштирилган тарзда фаолият кўрсатишларини талаб этади.

Ана шундай ҳамкорликдаги тадбирлар натижасида бир неча ҳуқуқбузарликларга чек қўйилди. Жумладан, Бектемир тумани Қўйлиқ бозоридан Роҳат кўли йўналишида ҳаракатланаётган 30 F 0073 ва 16 K 4203 давлат рақами «КамАЗ» русумли юк автомашиналари тўхтатилиб, холислар иштирокида текширилганда, автомашиналар юкхонасида Қозоғистон Республикасида ишлаб чиқарилган 30 тонна ун маҳсулотлари мавжудлиги аниқланган.

«Юк эгаси» Ҳамидулла Ҳабибуллаев белгиланган тартибда рўйхатдан ўтишдан бўйин товлаб, фойда олиш мақсадида савдо фаолиятини амалга оширмоқчи бўлган. У Наманган шаҳрида яшовчи хусусий тадбиркор З.Ибрагимовга 30 тонна унни ноқонуний бериб юбориб, савдо қоидаларини қўпол равишда бузган. Олиб қўйилган ун маҳсулотларини мутахассислар 7.200.000 сўмга баҳолашди. «Юк» эгаси эса қонун олдида жавоб берадиган бўлди.

Набихўжа Дадихожеев ва Иброҳим Якубовлар ҳам савдо қоидаларини жуда кўп марта бузишган. Қозоғистон Республикасида ишлаб чиқарилган 45 тонна унни амалдаги тартибга зид ҳолда улгуржи сотишган. Фойда оламан, дея ножўя ишга қўл урганлар энди афсусда. Агар юқорида номлари қайд этилган фуқаролар оқибатини ўйлаб иш тутганларида ортиқча ташвишга қолмасдилар. Зеро, инсон бир ишга қўл уришдан аввал унинг оқибатлари ҳақида чуқурроқ ўйлаб кўриши зарур.

Информация — сообщение о существенном факте
ОАО «RTPF-TIJORAT»
порядковый номер сообщения - 09

Полное наименование: *Открытое акционерное общество «RTPF-TIJORAT»*
Место нахождения (почтовый адрес) эмитента: *700011, г. Ташкент, Шайхантаурский район, ул. Навои, 25*
Идентификационный номер налогоплательщика (ИНН) эмитента - *201058198*
Номер регистрации проспекта эмиссии: *15-14-1-1417 от 17.07.1998 г.*
Вид общего собрания: *годовое общее собрание акцинеров*
Форма проведения общего собрания: *очное*
Дата проведения общего собрания: *15 июнья 2006 г. в 11.00 часов.*
Дата подписания протокола - *29 июнья 2006 г.*
Место проведения собрании - *г. Ташкент, ул. Навои, 25*
Кворум общего собрания - *98,6 %*

Вопросы, поставленные на голосование и итоги голосования по ним:
1. Отчет генерального директора о финансово-хозяйственной деятельности в 2005 г.
Решение принято единогласно .
2. Утврех
ждение заключения аудитора.
Решение принято единогласно .
3. Утверждение бухгалтерского баланса, счета прибылей и убытков за 2005 г.
Решение принято единогласно .
4. Утверждение аудитора на 2006 год.
Решение принято единогласно .
5. Утверждение Бизнес-плана на 2006 год.
Решение принято единогласно .
6. Аннулирование акций ОАО «RTPF TIJORAT», выкупленных у ООО «Сагбон-Гузар».
Решение принято единогласно .
7. Преобразование ОАО «RTPF TIJORAT» в Общество с ограниченной ответственностью с одноименным названием.
Решение принято единогласно .

Наблюдательный совет

Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгашининг ижтимоий-сиёсий газетаси

Таҳрир ҳайъати
Дилором ТОШМУҲАМЕДОВА, Иқбол МИРЗО, Турсунали ҚЎЗИЕВ, Турғунпўлат ДАМИНОВ, Равшан ҲАЙДАРОВ, Мамазоир ХЎЖАМБЕРДИЕВ, Исмоил САИФНАЗАРОВ, Собир ТУРСУНОВ, Шермат ШАМСИЕВ, Светлана ОРТИҚОВА, Мукаррамхон АЗИМОВА, Жуманиёз АЛИБЕКОВ, Камол АЛЛАЁРОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Талъат МУРАТОВ

Бош муҳаррир
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 016 рақами билан рўйхатга олинган

МАНЗИЛИМИЗ:
700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар:
Қабулхона — 133-40-86, 136-53-14
Факс — 133-41-89
Котибият — 136-55-96
Сиёсат ва партия ҳаёти бўлими — 133-41-89
Хатлар бўлими — 136-55-64
Маънавият, адабиёт ва санъат бўлими — 136-54-39
Иқтисодиёт ва саноат бўлими — 136-54-39
Маркетинг ва реклама бўлими — 136-55-96

Навбатчи муҳаррир — Бахтиёр Тошназаров
Навбатчи — Носир Ҳайдаров
Саҳифаловчи — Латифжон Турсунов

● «Адолат»дан кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.
t — Мазкур белги остида тижорат мақолалари чоп этилади.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Буюртма Г — 800
Ҳажми — 4 босма табоқ.
Офсет усулида босилган
Қоғоз бичими А-2.
Адади — 1707

Нашр индекси — 100

Ҳафтанинг жума кунлари чиқади.

Босишга топшириш вақти — 20.00
Босишга топширилди —